

Week van het **Jonge Kind**

Spelen is meer dan spelen

Het jonge kind

De eerste levensjaren van een kind vormen de basis voor hun verdere ontwikkeling. In deze periode ontdekken jonge kinderen de wereld, leren ze door spel en bouwen ze vertrouwen op in zichzelf en hun omgeving. De Week van het Jonge Kind draait om het vieren van de kracht en het potentieel van jonge kinderen. Hun nieuwsgierigheid en creativiteit inspireren ons elke dag!

Hestia
a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Music monday - muziek maandag

Het kind ontwikkelt zich in zijn totaliteit: emotioneel, fysiek/motorisch en cognitief. De muzikale vorming is onlosmakelijk aan deze ontwikkelingsgebieden verbonden, het is geen op zichzelf staande activiteit. In eerste instantie zorgt muziek voor een gevoel van verbondenheid, saamhorigheid, en dus veiligheid. Door samen of voor elkaar te zingen, muziek te maken, wordt er contact gemaakt, gecommuniceerd. Zingen geeft altijd uitdrukking aan emotie. Het is een sociale bezigheid.

Muziek is verbonden aan emoties (emotionele ontwikkeling), maar ook aan beweging. Het roept bij jonge kinderen (die nog helemaal in hun gevoel zitten) automatisch beweging op. Muziek stimuleert onze motorische ontwikkeling en geeft energie. Kinderen in de basisschoolleeftijd leren om muzikale concepten zoals ritme en toonafstanden te benoemen en te noteren. Muziek krijgt dan steeds meer betekenis voor hen en draagt positief bij aan hun cognitieve, sociaal-emotionele en creatieve ontwikkeling. Muziekonderwijs omsluit meerdere domeinen: zingen, luisteren, muziek maken, muziek leren en noteren en bewegen op muziek. Muziek roept ook gevoelens en emoties op. Het ervaren en benoemen daarvan draagt bij aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook bewegen en dansen op muziek is voor kinderen een manier om uiting te geven aan hun gevoelens". Tegelijkertijd stimuleert muzikale vorming de cognitieve ontwikkeling, het geheugen, het taalvermogen en het concentratievermogen.

Kinderen houden van muziek, activiteiten met muziek maken indruk. Muziek kan emotie oproepen en een manier zijn om emoties te uiten of verwerken. Het taalaanbod gebracht via liedjes waar ze naar luisteren, waar ze op bewegen, of die ze zelf meezingen, zullen kinderen goed onthouden. Blootstelling aan muziek zorgt voor meetbare nieuwe verbindingen in het kindergebrein. Erik Scherder zegt hierover: "Muziek in de les bouwt aan de cognitieve reserve van het kindergebrein. Studies tonen aan dat hun brein complexer wordt door allerlei nieuwe verbindingen aan te leggen. Het vermogen om verbanden te leggen en om te plannen gaat vooruit, maar ook vaardigheden in rekenen en taal. Dat is een fantastische investering in de langetermijnonwikkeling van het kind." Het kind zal eerst klank, ritme, beweging voelen zonder de woorden te begrijpen of zelf te gebruiken. Later zal het kind steeds meer woorden gaan begrijpen en daarna zelf gaan gebruiken door mee te zingen. Het samen spelen met klanken, tonen en ritmes geeft plezier en energie, maar biedt ook de mogelijkheid om de aandacht vast te houden en talige klanken te oefenen. Een lied wordt als een geheel ervaren: taal, melodie, ritme, beweging zijn een eenheid. Liedjes vergroten niet alleen de woordenschat, maar zijn ook belangrijk voor het aanvoelen van intonatie, zinsmelodie, ritme en rijm. Melodie en ritme zijn ook voor oudere kinderen. Het is fijn om erop te bewegen, en om het ritmegevoel te stimuleren. Muziek stimuleert de kinderen om eigen dansjes te maken en zelf teksten te bedenken, zoals raps maken. Ook wordt er gestart met het meezingen in andere talen.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Music monday

Vorbereiding

Bedenk een ritmisch klappen/stampen-patroon. Zorg voor genoeg ruimte of maak een kring. Kies muziek die ritmisch is, een melodie heeft en niet té makkelijk is bijvoorbeeld wereldmuziek (liedjes als vader Jacob horen ze elke dag)

Uitvoering

Laat kinderen hun eigen lijf gebruiken als instrument: klappen, stampen, op de borst of benen tikken. Bouw samen een ritmepatroon op en/ of laat kinderen zelf iets toevoegen.

Doe mee en doe het voor, herhaling is het toverwoord!

Voorbeelden

[body_percussion toddler - Google Zoeken](#)

Wat leren kinderen?

Motorische coördinatie, muzikaal gehoor, ritmegevoel rekenen en zelfexpressie. Samen een ritme volgen versterkt het groepsgevoel.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Tasty Tuesday

De Kneipp Methode is ontwikkeld door Sebastian Kneipp, die toen hij tuberculose kreeg, zelf op zoek ging naar manieren om te genezen. Hij kwam erachter dat hij baat had bij een koud bad na een flinke inspanning. Hierop is hij verder gaan uitbreiden. De Kneipp Methode staat vooral bekend om de hydrotherapie. Daarnaast omvat het ook therapie met kruiden, het belang van beweging, goede voeding en 'lebensordnung': levensritme/balans.

Het eerste onderdeel van de Kneipp methode is hydrotherapie: verschillende manieren van watergebruik om verschillende kwalen te genezen. Water is zó vanzelfsprekend dat je bijna zou vergeten hoe belangrijk het voor je is. Zuiver water verfrist en spoelt schoon. Toepassingen met koud en warm water stimuleren je bloedsomloop en dragen bij aan je weerstand. Water is pure weldaad en overal om je heen beschikbaar. Verfrissend, aangenaam ontspannend water is leven! Het tweede onderdeel binnen de Kneipp methode is fytotherapie: het behandelen van gezondheidsklachten en ziekten met planten of plantaardige middelen. Planten en kruiden hebben al eeuwenlang dezelfde werkzame kracht. Ze kunnen je leven elke dag veraangenamen. Planten en kruiden kunnen veel voor je doen. De natuur biedt een oneindige rijkdom aan gezondheids bevorderende planten, weldadige kruiden en geneeskrachtige stoffen.

Sport verhoogt het prestatievermogen van de spieren; pezen en gewrichten worden stabiel, wat vele reumatische en orthopedische klachten helpt voorkomen; de bloedsomloop functioneert beter; het risico op een hartinfarct neemt af; en het helpt natuurlijk ook met gewichtsafname en bevordert het immuunsysteem. Voeding: Gezonde voeding en bewegen zijn belangrijk voor een gezond lichaam. Een gezond lichaam op jonge leeftijd geeft minder snel problemen op oudere leeftijd. De energie die kinderen via hun eten binnenkrijgen moet in balans zijn met de energie die zij verbruiken. Goede voeding is de brandstof voor het lichaam. Het zorgt ervoor dat een kind de hele dag kan spelen, leren en bewegen.

Balans tussen lichaam en geest: daar is niets zweverigs aan. Het is juist heel aards en nuchter. Het betekent lekker in je vel zitten. Met een boek, op de fiets, in het water. Jij in natuurlijk evenwicht met je leefgewoonten en je omgeving. Dat is waar het in de filosofie van Kneipp om draait. Vind jezelf. In alle rust je lekker voelen. Je gezond voelen. Jezelf zijn. Daarbij hoort een uitgebalanceerd bewustzijn van je eigen lichaam en geest.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Tasty Tuesday

Vorbereiding

Thee mengen en kruiden verkennen Zet schalen met losse thee, gedroogde kruiden en bloemen klaar (bijv. munt, lavendel, kamille). Voorzie lepels, potjes en etiketten.

Uitvoering

Kinderen ruiken en proeven aan kruiden, mengen hun eigen thee en maken een etiket. Drink samen de gemaakte thee.

Vorbereiding

Zet wat schaaltes op een rij en doe in elk schaalte een ander ingrediënt. Bijvoorbeeld Hierdoor krijg je enorme contrasten tussen zout, zuur, zoet en bitter.

Bijvoorbeeld:

- Zoet: honing, siroop, aardbei, zoete kers, of een rijpe banaan.
- Zuur: citroen- of limoensap, tomaten, of azijn.
- Bitter: andijvie, witlof, gember, radijs, kurkuma, cacao, verse veenbessen, ginseng, tamarinde, sinaasappelschil, grapefruit, of gewone zwarte thee.
- Zout: (zee)zout, ansjovis, zeewier, kappertjes of olijven.

Uitvoering

Proef samen met de kinderen de smaken. En probeer te beschrijven wat het met je doet en hoe de sensatie is in je mond. Het prikkelt, of ik krijg water in mijn mond, of mijn gezicht trekt samen.

Overdenking

Denk goed na wat je met de etenswaren doet nadien. Gooi je het weg? Of gebruik je het samen met de kinderen om er iets van de bereiden? Een bananenbrood met de rijpe bananen. Voedsel verspilling zouden wij in de kinderopvang zo veel mogelijk moeten vermijden.

“Wat doen jullie met speelrijst bij een thema wisseling? Weggooien of bewaren in een bakje”

Weggooien? Terwijl er zoveel armoede, honger en ongelijkheid op de wereld is? Bij SDG 12 gaat het om het verminderen van afval, voedselverspilling en vervuiling, en het zuiniger omgaan met materialen. Door anders te consumeren en produceren kunnen bedrijven, overheden en consumenten de druk op het milieu verminderen. In Nederland gooien we ruim 33 kilo eten per persoon weg per jaar. Het spelen met eten en voedingsproducten is iets wat we bij Hestia nooit hebben gedaan. Er is zoveel armoede in de wereld en ook in Nederland zijn er meer en meer gezinnen die leven in armoede. Dat wij eten als een luxe zien en het zoveel hebben dat we er mee kunnen spelen, is iets waar wij bij Hestia niet achter staan. Speelrijst is maar een voorbeeld in een lange lijst van voedselproducten waar mee gespeeld wordt in de kinderopvang.

Grote uitdagingen vereisen gedurfde actie om ze te overwinnen, en met die woorden in onze gedachten wil ik alle pedagogische professionals vragen om eens na te denken over non-food opties. Alleen samen kunnen we de wereld doelen behalen.

Wat leren kinderen?

Rekenvaardigheid (scheppen, meten), taal (geur/smaak beschrijven), creativiteit en zelfregulatie. Bewustwording over gezonde keuzes.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Work together Wednesday

Permacultuur Permacultuur is een geïntegreerd systeem bedoeld om een meer gebalanceerde en eerlijke relatie te creëren met de aarde en de mensen die erop leven. De term is in het leven geroepen door Bill Mollison en David Holmgren in 1978,²⁴ en is een samentrekking van 'permanent agriculture'²⁵ en 'permanent culture'. Zij beschreven het als "an integrated, evolving system of perennial or self-perpetuating plant and animal species useful to man": een geïntegreerd, evoluerend systeem van blijvende of zichzelf in standhoudende plant- en diersoorten die bruikbaar zijn voor de mens.

Permacultuur heeft als doel om "samenwerking tussen de mens en haar omliggende natuur gericht op een lange termijn overleving van beide" te realiseren.²⁷ Het mooie aan de filosofie is dat de principes overal werken: op een landgoed én op je balkon, voor jong en oud.²⁸ Het systeem is gebaseerd op drie kernprincipes: Earth Care, People Care en Fair Share. Earth Care gaat over het samen werken in harmonie met de natuur met het idee de negatieve impact te minimaliseren en het maximaliseren van een goede, duurzame omgeving. Pedagogisch medewerkers en kinderen praten bijvoorbeeld over manieren om verspilling te minimaliseren bij het kiezen van materiaal en activiteiten. People Care betekent zorg dragen voor jezelf, de kinderen, ouders, collega's, bezoekers en andere mensen die wij tegenkomen in het werkveld en daarbuiten. Samenwerken, empathie, duidelijke communicatie, creatieve uitlatingen, gezondheid en diversiteit zijn hierbij kernwoorden. Fair Share gaat over het feit dat iedereen gelijk is ongeacht afkomst, geslacht, huidskleur of geaardheid, alsook dat de natuur en de levende wezens net zoveel respect verdienen als de mensen om ons heen.

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Work together Wednesday

Zingen, dansen, yoga en klassieke muziek

Vorbereiding

De brug bouwen. Teken een rivier op papier of met lint op de grond. Of bouw een brug tussen twee tafels.

Verzamel scharen, karton, papier, lijn, plakband, tape, wc-rollen, kosteloos materiaal, blokken, Kapla, planken, magneten, buizen, knijpers, doeken wat jij of nog beter de kinderen nog meer kunnen bedenken.

Uitvoering

Presenteer een "probleem". Ik wil een brug van plek A naar plek B (tussen 2 tafels?). Bouw samen de brug. Gebruik het materiaal dat er is klaar gelegd.

Kinderen worden uitgedaagd om samen een brug te bouwen van A naar B.

Neem een stap terug. Laat de kinderen zelf hypothesen bedenken, overleggen, proberen, testen en verbeteren. Grijp alleen in als een kind een beetje ondersteuning nodig heeft. En wees daar niet te snel mee, frustratie betekent leren, en vaak komen kinderen zo tot de mooiste oplossingen. Daag kinderen uit om het toch zelf te proberen, als ze zeggen ik kan het niet, neem ze dan mee in je gedachten hoe het wel zou kunnen.

Overdenking

Bij Reggio Emilia draait het meer om luisteren naar het kind in plaats van zelf te vertellen. Het gebeurt te vaak dat de volwassene beslist over wat er geleerd wordt, hoe er geleerd wordt en hoe de kleuters het gaan aanpakken. Hierdoor spreken de kinderen geen honderd talen maar wel één taal: die van de volwassene. Kinderen verdienen een plek waar de volwassene naar hen luistert en met dat wat ze zeggen aan de slag gaat. Het is belangrijk dat we de kinderen de kans geven om problemen op te lossen en om samen te werken, alleen door dit zelf te ondervinden kunnen ze zich dit probleemoplossend denken eigen maken. Dit denken zullen ze later nodig hebben wanneer de mensen rondom hen niet langer alles stap voor stap voordoen en uitleggen. En wanneer je kinderen de kans geeft om te spelen en hun fantasie te gebruiken, kunnen ze problemen oplossen waarvan je nooit had gedacht dat een kind het zou kunnen oplossen.

Wat leren kinderen?

Probleemoplossend denken, samenwerking, technische vaardigheden, communicatie en empathie.

Hestia

a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Artsy Thursday

Meervoudige intelligentie Intelligentie is “de bekwaamheid om te leren, om problemen op te lossen.” (Howard Gardner) De theorie over meervoudige intelligentie van Howard Gardner is bij Hestia een belangrijk onderdeel van het kijken naar en observeren van kinderen. Deze theorie gaat ervan uit dat iedereen over negen verschillende vormen intelligentie beschikt. Volgens Gardner wordt meervoudige intelligentie gezien als de bekwaamheid van leren en bekwaamheid om problemen op te lossen. Dit maakt het verschil tussen ‘algemene intelligentie’ en ‘21e-eeuwse intelligentie’. ‘Algemene intelligentie’ gaat vooral om de cognitieve vaardigheden en beslaat het ‘oude’ idee van intelligentie: informatie kunnen begrijpen, onthouden, herhalen en toepassen, en dit objectief kunnen beoordelen. Veel mensen leven met het idee dat op basis van deze intelligentie het ene kind ‘slimmer’ is dan het andere. Dit idee wordt door de theorie van de meervoudige intelligentie tegengesproken.

Laag scoren op een IQ-test betekent volgens Gardner dus niet automatisch dat deze persoon onintelligent is. Wellicht is deze persoon niet verbaal/linguïstisch, logisch/mathematisch en/of visueel/ruimtelijk intelligent. Deze persoon kan echter op andere gebieden zeer intelligent zijn. Gardner gelooft dat ‘intelligentie’ niet gaat om het beperken tot één manier van slim zijn of iets aanpakken, maar juist om de verschillende manieren om problemen te benaderen. Intelligentie is de bekwaamheid om kennis te vergaren op verschillende levels. Doordat bij iedereen bepaalde intelligenties het sterkst ontwikkeld zijn, bestaan er verschillende soorten slimheid. Ieder kind is ‘slim’ en ‘knap’, alleen in wisselende gebieden. Het ene kind zal enorm uitblinken in rekenen en wiskunde, maar zal wat minder presteren in taal. Een ander kind zal ontzettend goed kunnen tekenen en knutselen, maar heeft moeite met theorie en gesproken uitleg. Ieder kind is uniek en dus op zijn of haar eigen manier slim.

verbaal/linguïstische intelligentie (taalslim), logisch/mathematische intelligentie (rekenlim), visueel/ruimtelijke intelligentie (beeldlim), muzikaal/ritmische intelligentie (muzieklim), lichamelijke/kinesthetische intelligentie (beweeglim), interpersoonlijke intelligentie (samenslim), intrapersonlijke intelligentie (zelfslim), natuurgerichte intelligentie (natuurslim), existentiële intelligentie (bestaanslim), morele intelligentie (moreelslim)

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Artsy Thursday

Vorbereiding

Schilder je schaduw. Ga naar buiten en gebruik de vloer buiten om met een grote kwast met water de schaduw van een ander kind te laten tekenen. Of zorg voor een lamp en groot wit papier. Laat kinderen voor de lamp staan om een ander de schaduw te laten tekenen.

Uitvoering

Teken elkaars contour. Je moet goed stil staan, en de schaduw omtrekken. Doe het voor, doe mee en geen aanwijzingen en tips.

Vorbereiding

Ga op bezoek bij de nachtwacht of zoek een lokaal museum op waar je een bezoek kunt brengen.

Overdenkingen

“The need for imagination, a sense of truth, and a feeling of responsibility—these three forces are the very nerve of education.” Rudolf Steiner (1861-1925) zet met zijn antroposofische filosofie over opvoeding rond de eeuwwisseling een vernieuwende trend door het kind als een volwaardig wezen te beschouwen. De antroposofische opvoeding houdt in dat de ontwikkeling van een kind op alle terreinen (cognitief, sociaal en emotioneel) evenredige aandacht krijgt. Ieder kind is uniek en moet de kans krijgen tot volle ontplooiing te komen. Steiner is van mening dat de ontplooiing van lichaam en ziel (de ontwikkeling van het gevoelsleven en de kunstzinnige vorming) een voorwaarde is voor de verstandelijke ontwikkeling, voor de scholing van het intellect. Het jonge kind moet zich dus eerst leren uiten, zich ontwikkelen tot een creatief mens. Hierbij is het van belang dat het kind niet wordt onderworpen aan te veel van buitenaf opgelegde regels. De volwassene moet het kind de wereld laten ervaren, dingen laten gebeuren, en niet voortdurend waarschuwen en verbieden. Daarnaast vond Steiner dat kinderen recht hebben op een ‘echte’ wereld, waarbij de nadruk ligt op de natuur en het gebruik van natuurlijke materialen. Tijdens de ‘vrije expressie’, wanneer het kind creatief bezig is, wordt de wil gevormd, leert het kind moeilijkheden en tegenslagen overwinnen. Het gaat er niet om wát het kind presteert of maakt (de esthetische kwaliteit), het gaat om het proces, om het bezig zijn en de ervaring.

Wat leren kinderen?

Zelfbewustzijn, samenwerking, expressie en lichaamsbesef.

Hestia

a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Family Friday

SDGs Wereldwijd is er meer aandacht voor duurzaamheid. We hebben ten slotte maar één wereld om op te leven! Dit besef komt meer en meer, wat tot nieuwe initiatieven, ideeën, plannen en acties leidt. Een internationaal voorbeeld zijn de Sustainable Development Goals (SDGs, in het Nederlands aangeduid als de 'Duurzame Ontwikkelingsdoelen'): zeventien doelen om de wereld "tot een betere plek te maken in 2030".²² Deze doelen zijn de opvolgers van de Millennium Development Goals (MDGs) die in 2000 door de Verenigde Naties (VN) werden aangekondigd. Deze liepen eind 2015 af, maar er was nog steeds veel ruimte voor verbetering. In 2012, tijdens de RIO+20, een VN-top voor duurzame ontwikkeling, werd er voor het eerst gesproken over 'duurzame ontwikkelingsdoelen' die de MDGs zouden moeten opvolgen. De SDGs zijn in 2015 geadopteerd en afgetrapt door de VN, en in 2016 geïmplementeerd in Nederland. Volgens de VN gaan deze doelen verder dan de MDGs: ze hebben niet alleen ontwikkeling als doel, maar gaan ook over duurzaamheid. Op de website van het United Nations Development Programme (Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties) wordt gesproken van een "dappere belofte om af te maken waar we aan begonnen zijn"; "een dringende oproep om een aantal urgente uitdagingen aan te pakken"; en "een dringende oproep aan de wereld om een duurzamer pad in te slaan".

De 17 doelen zijn als volgt: 1. Geen armoede; 2. Geen honger; 3. Goede gezondheid en welzijn; 4. Kwaliteitsonderwijs; 5. Gendergelijkheid; 6. Schoon water en sanitair; 7. Betaalbare en duurzame energie; 8. Waardig werk en economische groei; 9. Industrie, innovatie en infrastructuur; 10. Ongelijkheid verminderen; 11. Duurzame steden en gemeenschappen; 12. Verantwoorde consumptie en productie; 13. Klimaatactie; 14. Leven in het water; 15. Leven op het land; 16. Vrede, justitie en sterke publieke diensten; 17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

Bijzonder is verder dat deze doelen voor alle landen gelden. Het gaat niet alleen om 'hulp' van rijke aan arme landen; er is ook aandacht voor mensenrechten, vrede en veiligheid, klimaat, en economische groei. Deze onderwerpen waren geen onderdeel van de discussie voor en tijdens de MDGs. Het is verder ook het idee dat deze doelen 'voor iedereen, door iedereen' zijn. Iedereen kan zijn steentje bijdragen aan een duurzamere, veiligere, welvarendere wereld. De doelen zelf zijn ook allemaal aan elkaar verbonden en voor succes van elkaar afhankelijk.

De doelen zijn erg belangrijk voor kinderen. Duurzaamheid in het algemeen is van groot belang; ten slotte gaat het om de wereld van morgen, dus voor de kinderen van nu. Daarom sluit de aandacht voor de SDGs aan bij artikel 29(1)(d) uit het Kinderrechtenverdrag: de educatie van kinderen zal worden toegespitst op het respect hebben voor de natuurlijke omgeving. Niet alleen de relevantie van het aanleren van duurzaamheid aan kinderen kan worden gelinkt aan de doelen, ook het belang van kinderen zelf komt zeer regelmatig terug in de SDGs. De doelen moeten zorgen voor een wereld waarin kinderen gezond en gelukkig kunnen opgroeien. Ze moeten worden beschermd tegen elke soort van mishandeling en uitbuiting, en moeten goede toegang tot onderwijs hebben. Ook speelt gelijkheid tussen jongens en meisjes (en vrouwen en mannen) een belangrijke rol. Kinderen zijn dus goed vertegenwoordigd in de SDGs.

Hestia

a great place to grow

Week van het Jonge Kind

Spelen is meer dan spelen

Family Friday

Vorbereiding

Broodjes bakken bij vuur. Zorg dat er een buitenplek met vuurkorf of BBQ is. Ingrediënten voor broodjes (deeg, stokjes, ovenhandschoenen). Nodig ouders vooraf uit. Zorg ervoor dat er een emmer water en een emmer zand binnen handbereik staat. Spreek af dat er 1 persoon altijd bij het vuur zit. Deze persoon kan nooit opstaan of weglopen.

Uitvoering

Kinderen maken samen met de medewerkers het deeg en bakken broodjes boven het vuur. Dit kan samen met ouders. Draai de broodjes regelmatig boven het vuur, zodat het deeg niet aanbrand.

Overdenkingen

De instructeur; De pedagogisch medewerker werkt met de kinderen aan techniek, doet oefeningen en leert nieuwe losse vaardigheden aan. De pedagogisch medewerker leert de kinderen bijvoorbeeld hoe ze moeten knippen, plakken, hoe ze met de verf en de penselen moeten omgaan, op welke manieren je met krijt kan werken, hoe je het materiaal moet hanteren, etc. De pedagogisch medewerker doet voor, de kinderen doen haar na. Bij een baby bijvoorbeeld legt de medewerker uit en laat zien hoe je met je vinger in de verf kunt voelen, tekenen, etc. Een ouder kind leert van de pedagogisch medewerker een bepaalde techniek, bijvoorbeeld sneetjes in de twee stukken klei te maken om het aan elkaar te bevestigen. De PM'er stelt vragen om erachter te komen wat een kind al heeft gedaan en in de rol van instructeur geeft zij uitleg over een handige manier. Ook belangrijk voor de rol als instructeur zijn de duidelijke instructies over het gebruik van bepaald gereedschap, bijvoorbeeld een lijmpistool of soldeerbout, of bij activiteiten met een bepaald risico zoals broodjes bakken boven het vuur.

Wat leren kinderen?

Samenwerking, geduld, zelf iets maken, verbondenheid met ouders en natuur.

